

ĮMONIŲ BANKROTO VALDYMO DEPARTAMENTAS PRIE ŪKIO MINISTERIJOS

ĮMONIŲ BANKROTO TENDENCIJŲ SKIRTINGUOSE REGIONUOSE ANALIZĖ

2014-07-16 Nr. A4-818

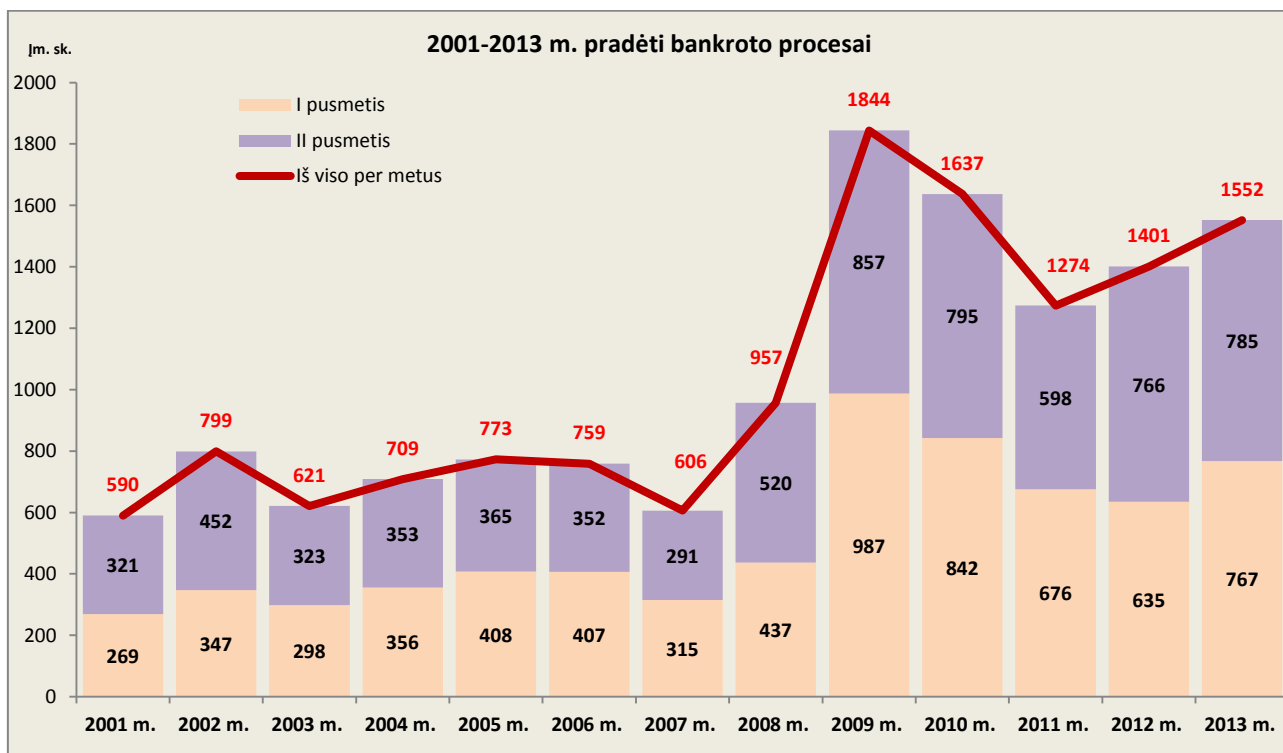
Vilnius

ĮMONIŲ BANKROTO LYGIS

Nuo 1993 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. pradėti 14537 bankroto procesai, iš kurių 11286 bankroto procesai (77,6 proc.) baigti, o 3251 bankroto procesas (22,4 proc.) tebevykdomas.

Per 2013 m. pradėti 1552 bankroto procesai, t.y. 10,8 proc. daugiau nei per 2012 m. (1401 įm.). (žr. 1 paveikslą).

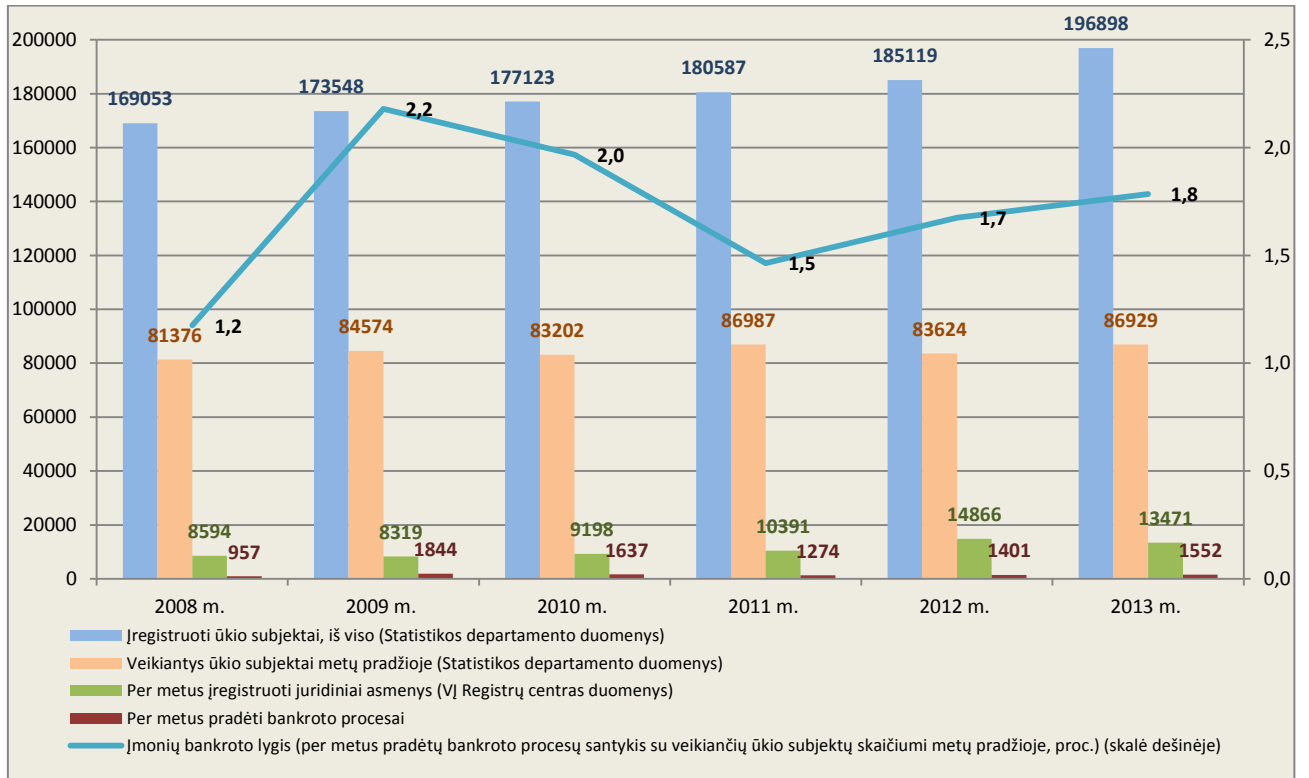
1 paveikslas

Vertinant ne absoliutų įmonių bankrotų skaičių, o įmonių bankroto skaičiaus procentinį santykį su šalyje veikiančių ūkio subjektų skaičiumi¹ (toliau – įmonių bankroto lygis), matyti, kad per 2009 metus bankrutuojančių įmonių dalis visame aktyvių ūkio subjektų skaičiuje išaugo beveik dvigubai ir siekė 2,2 proc., kai tuo tarpu iki 2008 m. krizės kasmet bankrutuodavo apie 1 proc. visų šalyje veikiančių ūkio subjektų. 2010-2011 m. buvo matoma įmonių bankroto lygio kritimo tendencija, tačiau 2012 m. įmonių bankroto lygis vėl pakilo ir siekė 1,7 proc., o 2013 m. – 1,8 proc. (žr. 2 paveikslą).

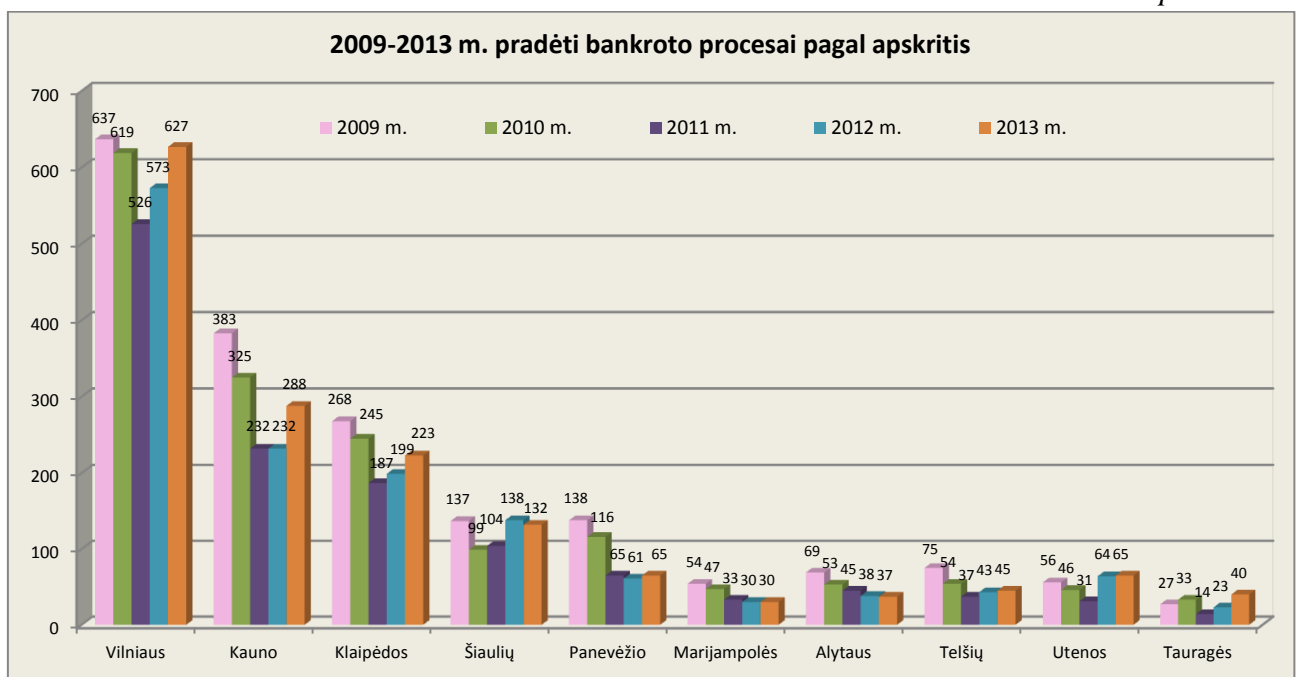
¹ Lietuvos statistikos departamentas, skelbdamas šią statistiką, veikiančiu ūkio subjektu laiko Juridinių asmenų registre įregistruotą ūkio subjektą, vykdančią ekonominę veiklą, turintį darbuotojų ir (arba) pajamų.

2 paveikslas

Nemažėjantis įmonių bankroto lygis šalyje verčia tokių tendencijų priežasčių ieškoti stebint atskirus regionus. Analizuojant bankrutavusių įmonių pasiskirstymą pagal apskritis matyti, kad 2009-2013 m. įmonės daugiausia bankrutavo Vilniaus (apie 40 proc.), Kauno (apie 20 proc.) bei Klaipėdos (apie 15 proc.) apskrityse (žr. 3 paveikslą).

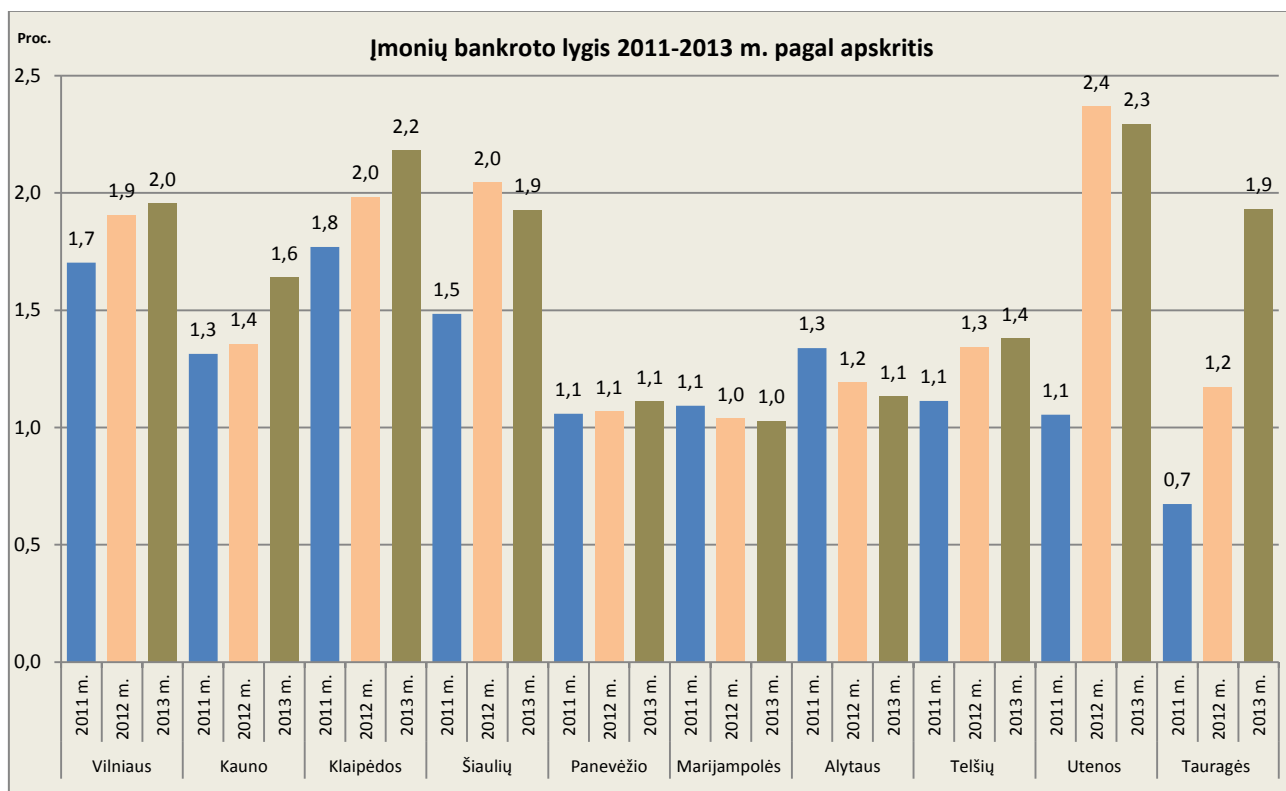
3 paveikslas

Įmonių iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos apskričių dominavimą tarp bankrutuojančių įmonių lemia tai, kad šiose apskrityse veikiančios įmonės sudaro didžiąją dalį Lietuvoje veikiančių ūkio subjektų: Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2013 m. pradžioje iš visų Lietuvoje veikiančių ūkio subjektų 37 proc. veikė Vilniaus, 20,2 proc. –Kauno, o 11,8 proc. – Klaipėdos apskrityje.

Todėl tikslingiau būtų analizuoti įmonių bankroto lygio skirtinguose regionuose ypatumus. 4 paveiksle matyti, kad 2011-2013 m. Klaipėdos (vidutiniškai apie 1,98 proc.), Utenos (vidutiniškai apie 1,91 proc.), Vilniaus (vidutiniškai apie 1,85 proc.) bei Šiaulių (vidutiniškai apie 1,82 proc.) apskrityse įmonių bankroto lygis buvo didžiausias ir aukštesnis nei įmonių bankroto lygio vidurkis visoje šalyje (apie 1,7 proc.).

4 paveikslas

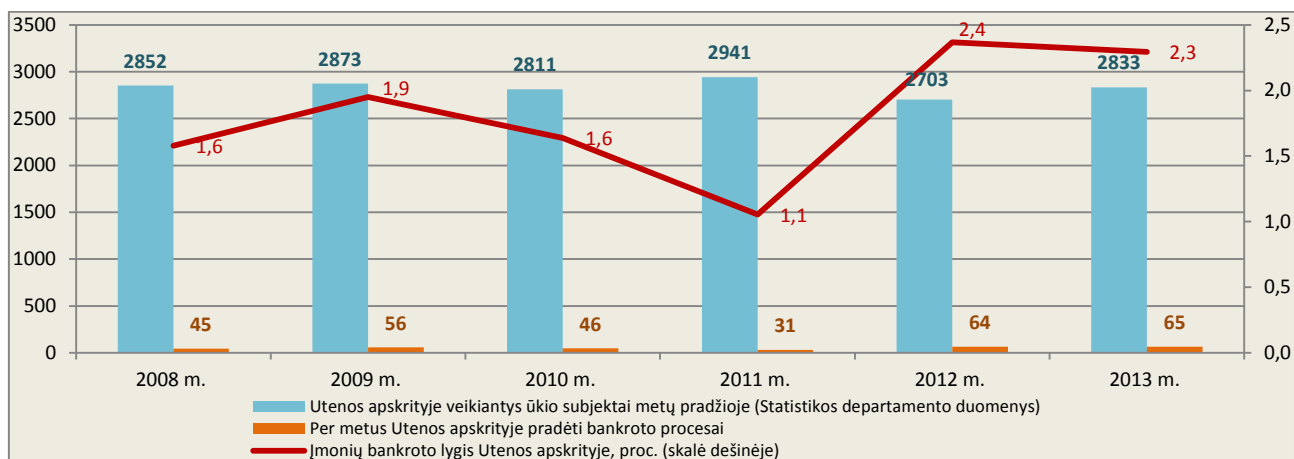

Kadangi 2013 m. didžiausias įmonių bankroto lygis buvo fiksuojamas Utenos, Klaipėdos, Vilniaus, Tauragės ir Šiaulių apskrityse, atlikta detalesnė įmonių bankroto tendencijų šiose apskrityse analizė.

Įmonių bankroto lygis Utenos apskrityje

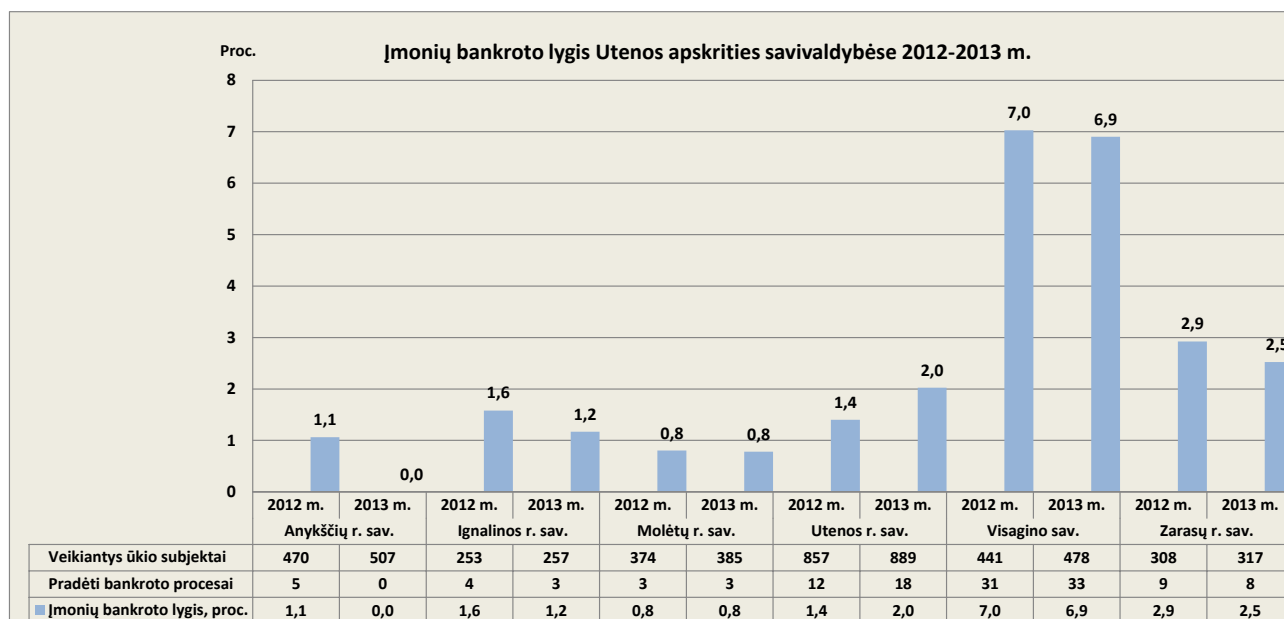
2008-2013 m. Utenos apskrityje per metus bankrutavo vidutiniškai apie 1,8 proc. šioje apskrityje veikiančių ūkio subjektų, per 2013 m. – 2,3 proc. visų Utenos apskrityje veikiančių ūkio subjektų (žr. 5 paveikslą).

5 paveikslas

Analizuojant Utenos apskrities savivaldybes, matyti, kad aukščiausiu bankroto lygiu 2012-2013 m. pasižymėjo Visagino savivaldybė – per 2012-2013 m. kasmet bankrutavo apie 7 proc. šioje savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (žr. 6 paveikslą).

6 paveikslas

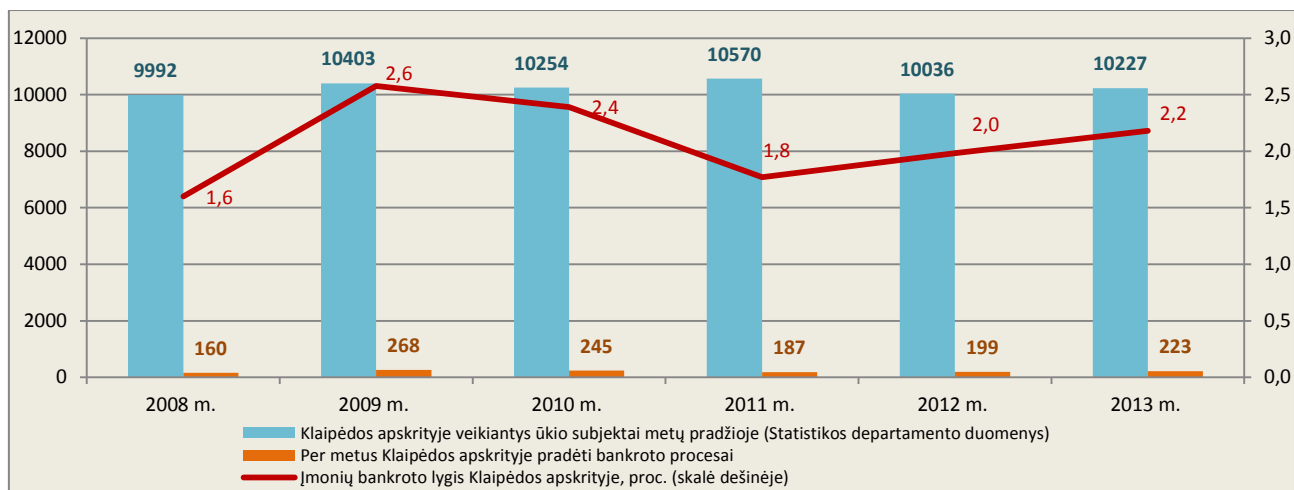

Visagino savivaldybėje 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 14 metų iki bankroto veikusios įmonės, užsiimančios mažmenine prekyba specializuotose (gėlių, sodinukų, sėklų, trąšų, naminių gyvūnėlių ir jų ėdalo mažmeninės prekybos; kompiuterių, jų išorinės ir programinės įrangos mažmeninės prekybos; metalo dirbinių, dažų ir stiklo mažmeninės prekybos) parduotuvėse, pastatų statyba, taksi ar kita aptarnavimo veikla. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Visagino savivaldybėje bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – dingęs (miręs) savininkas, mokesčių sistemos pokyčiai (per dideli mokesčiai) bei rinkos praradimas (nepaklausios veiklos sritis, nuostolinga veikla).

Įmonių bankroto lygis Klaipėdos apskrityje

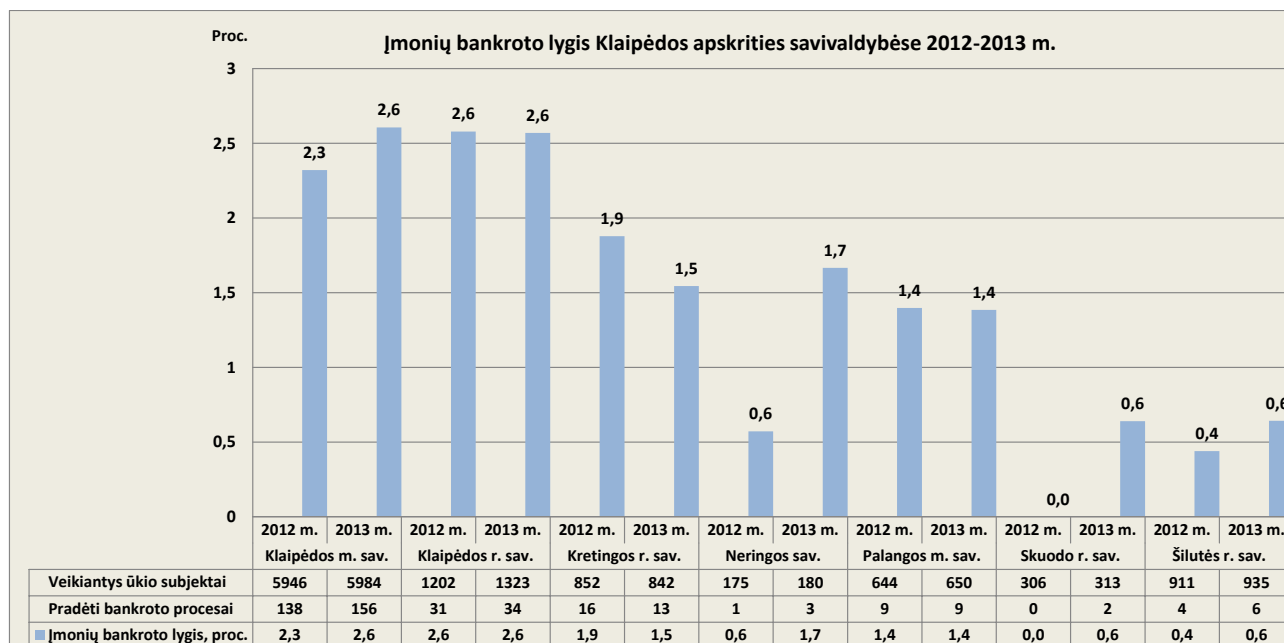
2008-2013 m. Klaipėdos apskrityje per metus bankrutavo vidutiniškai apie 2,1 proc. šioje apskrityje veikiančių ūkio subjektų, per 2013 m. – 2,2 proc. Klaipėdos apskrityje veikiančių ūkio subjektų (žr. 7 paveikslą).

7 paveikslas

Analizuojant Klaipėdos apskrities savivaldybes, matyti, kad aukščiausiu bankroto lygiu 2012-2013 m. pasižymėjo Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybės (žr. 8 paveikslą).

8 paveikslas

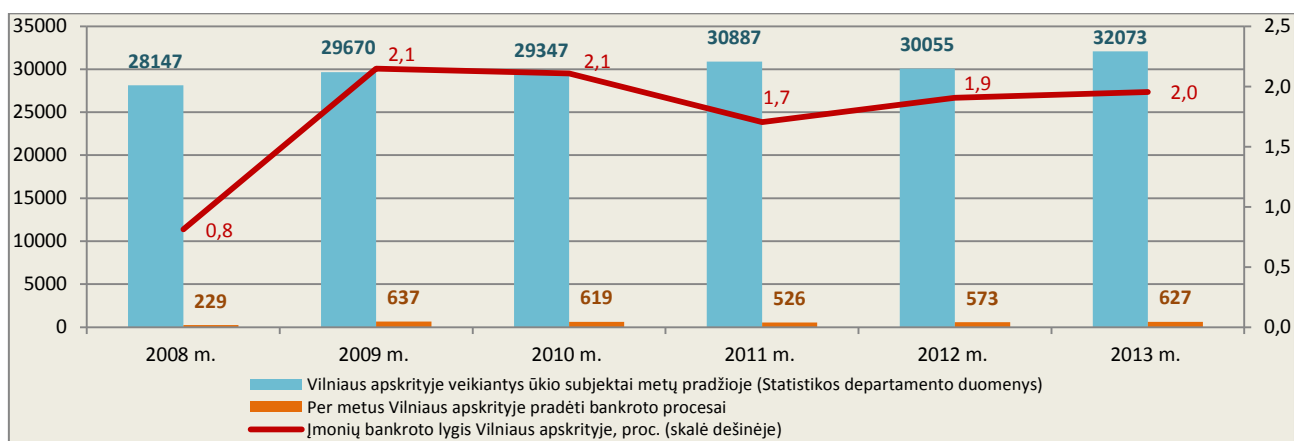

Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybėse 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 8,4 metų iki bankroto veikusios įmonės, užsiimančios gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba, krovinių kelių transportu, krovinių gabenimo agentų ir ekspeditorių veikla, restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla, variklinių transporto priemonių technine priežiūra ir remontu, didmenine (medienos, statybinių medžiagų ir sanitarinių įrenginių; atliekų ir laužo) prekyba bei mažmenine prekyba specializuotose (baldų, apšvietimo įrangos ir kitų namų ūkio prekių mažmeninės prekybos; gėrimų mažmeninės prekybos) parduotuvėse ir nespecializuotose parduotuvėse, kuriose vyrauja maistas, gėrimai ir tabakas. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybėse bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – sukaupti per dideli įsiskolinimai, apyvartinių lėšų trūkumas, veiklos nutraukimas (likvidavimas), dingęs (miręs) savininkas, rinkos praradimas (nepaklausi veiklos sritis, nuostolinga veikla).

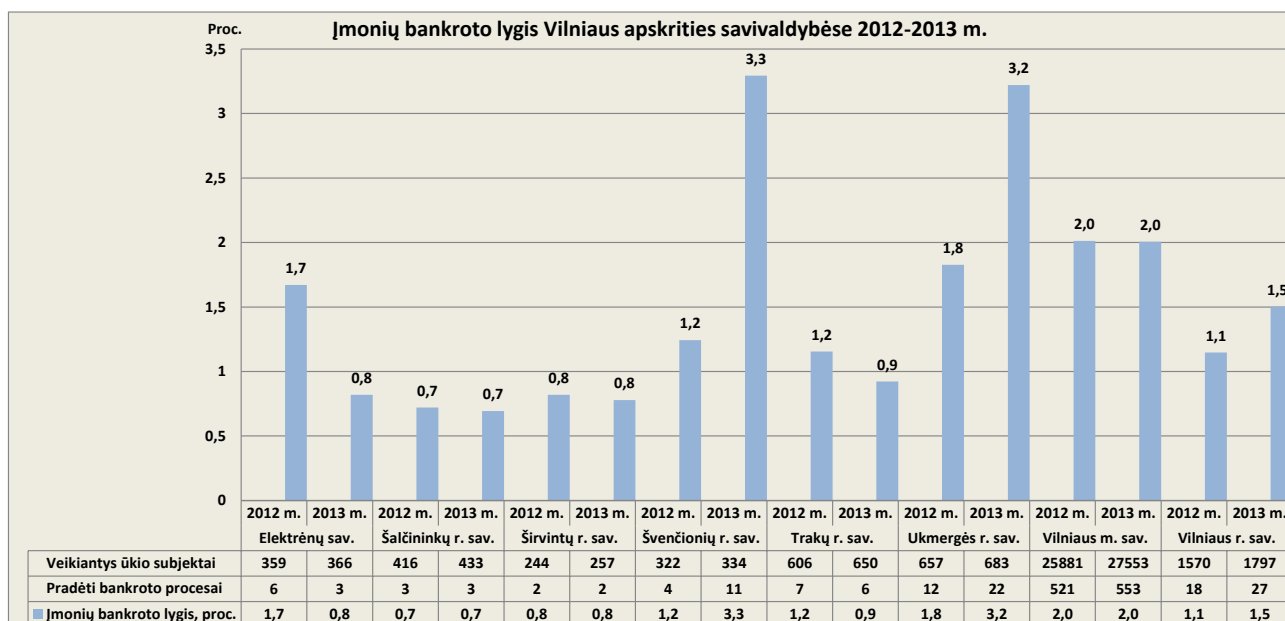
Įmonių bankroto lygis Vilniaus apskrityje

2008-2013 m. Vilniaus apskrityje per metus bankrutavo vidutiniškai apie 1,8 proc. šioje apskrityje veikiančių ūkio subjektų, per 2013 m. – 2 proc. Vilniaus apskrityje veikiančių ūkio subjektų (žr. 9 paveikslą).

9 paveikslas

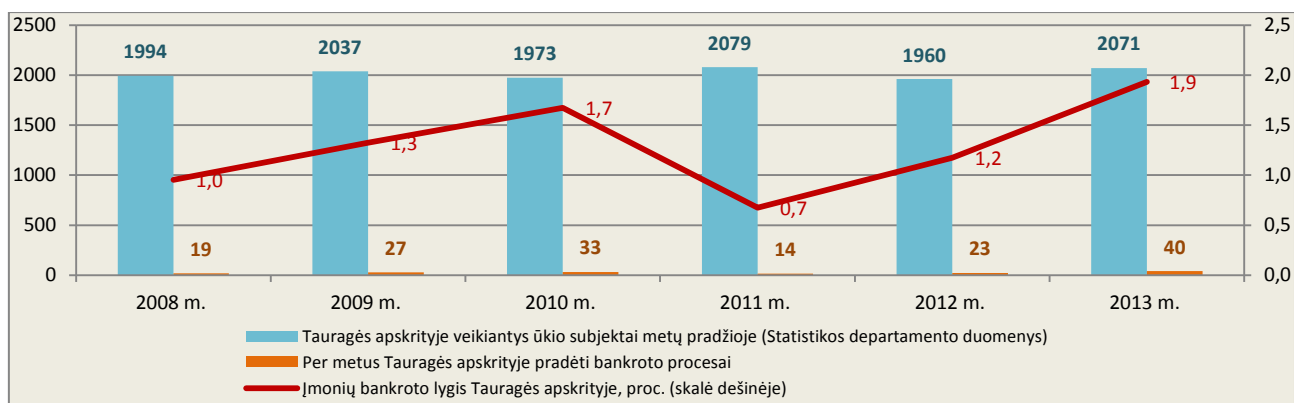
Analizuojant Vilniaus apskrities savivaldybes, matyti, kad aukščiausiu bankroto lygiu 2012-2013 m. pasižymėjo Ukmergės rajono savivaldybė – per 2012 m. bankrutavo 1,8 proc., o per 2013 m. – 3,2 proc. šioje savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (žr. 10 paveikslą). Ukmergės rajono savivaldybėje 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 13,2 metų iki bankroto veikusios įmonės (apie 80 proc. iš jų – individualios), užsiimančios mažmenine (mažmenine prekyba nespecializuotose parduotuvėse, kuriose vyrauja maistas, gėrimai ir tabakas; metalo dirbinių, dažų ir stiklo mažmenine prekyba specializuotose parduotuvėse) ir didmenine (įvairių prekių pardavimo agentų veikla; žemės ūkio žaliavų, gyvų gyvulių, tekstilės žaliavų ir pusgaminių pardavimo agentų veikla; kitų maisto produktų, įskaitant žuvis, vėžiagyvius ir moliuskus, didmenine prekyba) prekyba, gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba, vandentiekio, šildymo ir oro kondicionavimo sistemų įrengimu, medienos pjaustymu ir obliavimu. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Ukmergės rajono savivaldybėje bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – mokesčių sistemos pokyčiai (per dideli mokesčiai), pramoninis, konkurencinis silpnumas (nesugebėjimas dirbti rinkos sąlygomis), apyvartinių lėšų trūkumas ir sukaupti per dideli įsipareigojimai.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2013 m. įmonių bankroto lygis Švenčionių rajono savivaldybėje ženkliai padidėjo ir siekė 3,3 proc. Švenčionių rajono savivaldybėje 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 13,3 metų iki bankroto veikusios individualios įmonės ir uždarnosios akcinės bendrovės, užsiimančios mažmenine prekyba (gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla, gėrimų mažmenine prekyba), gamyba (drabužių siuvimas, plastikinių statybos dirbinių gamyba), statyba (staliaus dirbinių įrengimas; statybinio miško ir statybinių medžiagų pardavimo agentų veikla), žemės ūkiu ir miškininkyste (daugiamečių augalų auginimas; medienos ruoša), nekilnojamojo turto nuoma ir eksploatavimu. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Švenčionių rajono savivaldybėje bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – apyvartinių lėšų trūkumas, sukaupti per dideli įsiskolinimai, veiklos nutraukimas (likvidavimas).

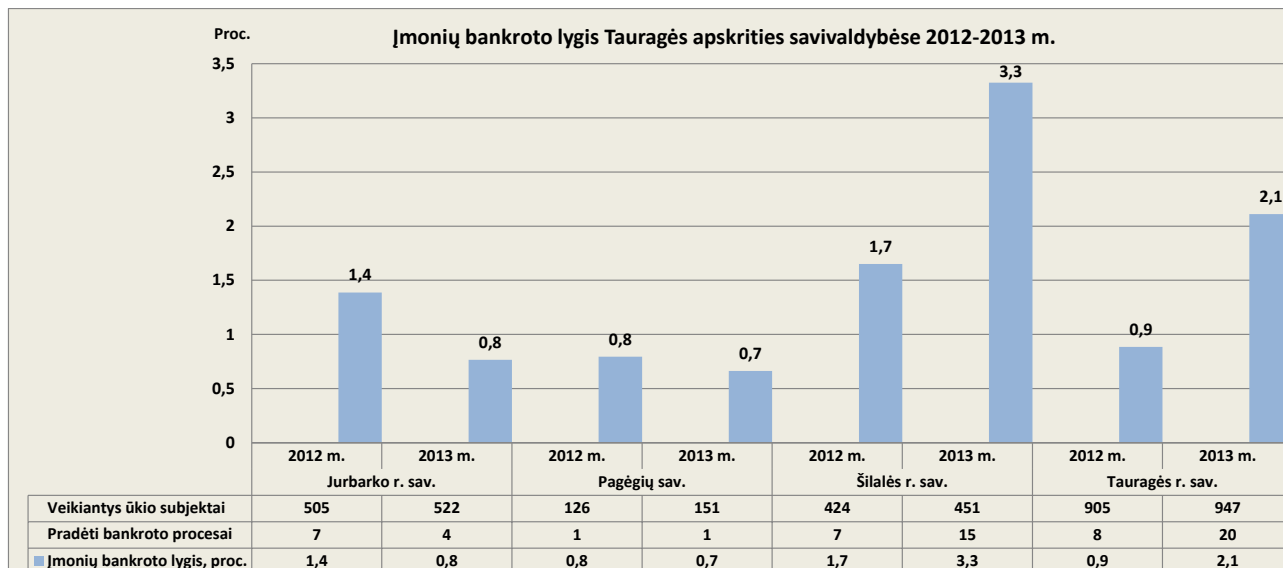
Įmonių bankrotas Tauragės apskrityje

2008-2013 m. Tauragės apskrityje per metus bankrutavo vidutiniškai apie 1,3 proc. šioje apskrityje veikiančių ūkio subjektų, per 2013 m. – 1,9 proc. Tauragės apskrityje veikiančių ūkio subjektų (žr. 11 paveikslą).

Analizuojant Tauragės apskrities savivaldybes, matyti, kad aukščiausiu bankroto lygiu 2012-2013 m. pasižymėjo Šilalės rajono savivaldybė (žr. 12 paveikslą).

12 paveikslas

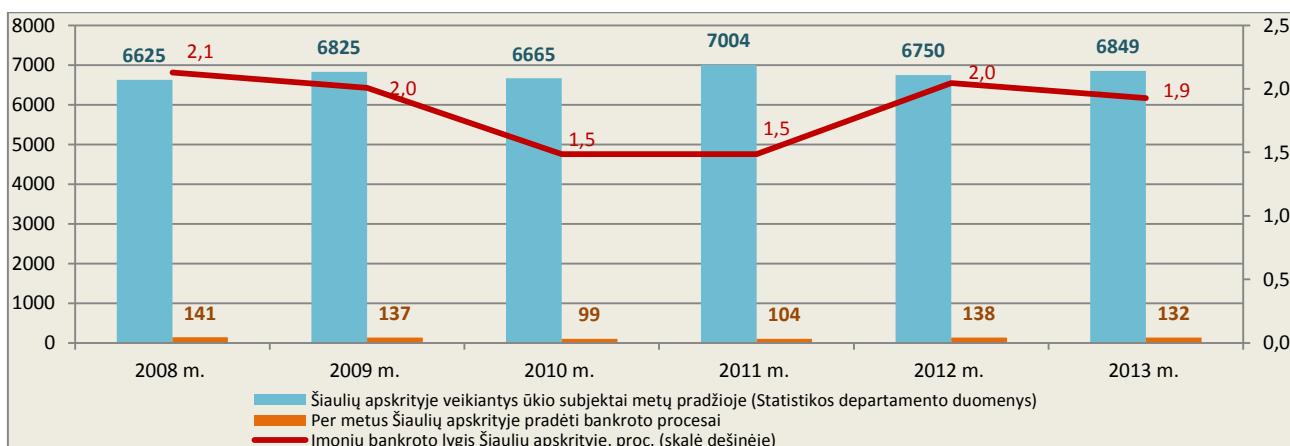

Šilalės rajono savivaldybėje 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 12 metų iki bankroto veikusios individualios įmonės ir uždarnosios akcinės bendrovės, užsiimančios kroviniu kelių transportu, mažmenine prekyba specializuotose (metalo dirbinių, dažų ir stiklo; maisto, gėrimų ir tabako gaminių kioskuose ir prekyvietėse) parduotuvėse bei nespecializuotose parduotuvėse, kuriose vyrauja maistas, gėrimai ir tabakas, medienos ruoša, pjaustymu ir obliavimu. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Šilalės rajono savivaldybėje bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – sukaupti per dideli įsiskolinimai bei netinkamas (neatsakingas) įmonės valdymas (vadybos stoka).

Įmonių bankrotas Šiaulių apskrityje

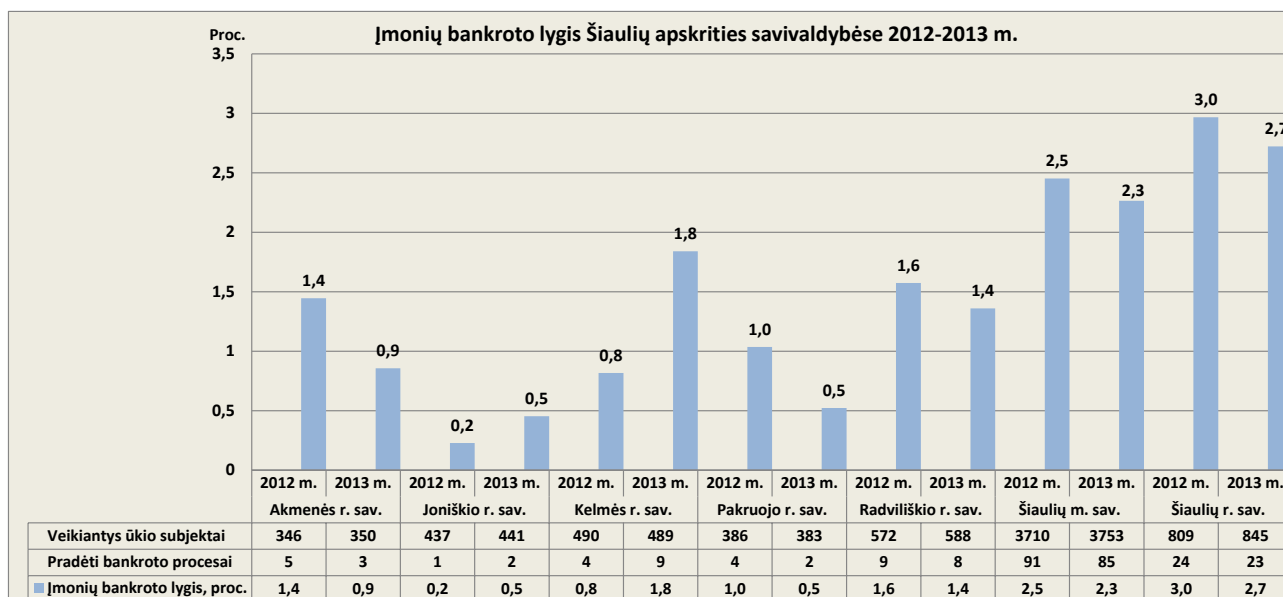
2008-2013 m. Šiaulių apskrityje per metus bankrutavo vidutiniškai apie 1,8 proc. šioje apskrityje veikiančių ūkio subjektų, per 2013 m. – 1,9 proc. Šiaulių apskrityje veikiančių ūkio subjektų (žr. 13 paveikslą).

13 paveikslas

Analizuojant Šiaulių apskrities savivaldybes, matyti, kad aukščiausiu bankroto lygiu 2012-2013 m. pasižymėjo Šiaulių rajono ir miesto savivaldybės (žr. 14 paveikslą).

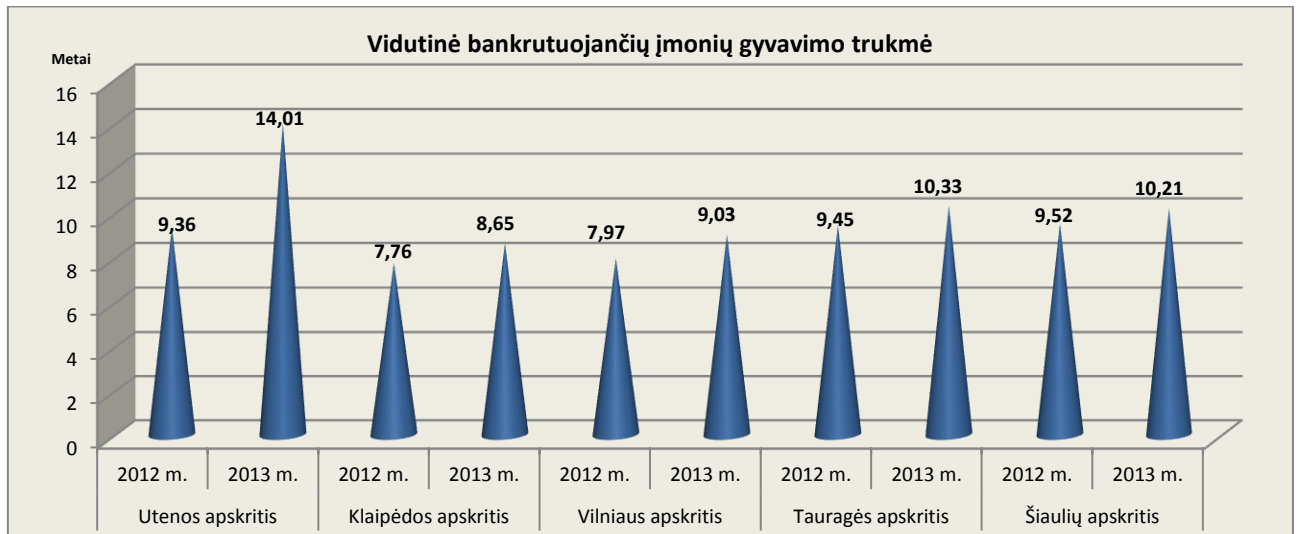
14 paveikslas

Šiaulių rajono ir miesto savivaldybėse 2013 m. bankrutavo vidutiniškai apie 10,5 metų iki bankroto veikusios įmonės (daugiau nei 70 proc. iš jų – individualios), užsiimančios didmenine (medienos, statybinių medžiagų ir sanitarinių įrenginių; elektrinių buitinių aparatų arba prietaisų; atliekų ir laužo) ir mažmenine prekyba nespecializuotuose ir specializuotose (metalo dirbinių, dažų ir stiklo; statybinių medžiagų; elektrinių buitinių aparatų ir prietaisų; naudotų daiktų) parduotuvėse, variklinių transporto priemonių ir motociklų didmenine ir mažmenine prekyba bei remontu, gamyba (duonos gamyba; šviežių konditerijos kepinų ir pyragaičių gamyba; baldų gamyba; medienos pjaustymu ir obliavimu), statyba (gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba; vandentiekio, šildymo ir oro kondicionavimo sistemų įrengimu), žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste (mišriuojų žemės ūkiu; miškininkystei būdingų paslaugų veikla; jūrinė žvejyba; gėlųjų vandens žvejyba, akvakultūra), kroviniu kelių transportu ar kita (maitinimo; konsultacine verslo ir kito valdymo; reklamos agentūrų; pramogų ir poilsio organizavimo) veikla. Analizuojant šių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės Šiaulių rajono ir miesto savivaldybėse bankrutuojančių įmonių bankroto priežastys – apyvartinių lėšų trūkumas, sukaupti per dideli įsiskolinimai bei netinkamas (neatsakingas) įmonės valdymas (vadybos stoka).

BANKRUTUOJANČIŲ ĮMONIŲ GYVAVIMO TRUKMĖ

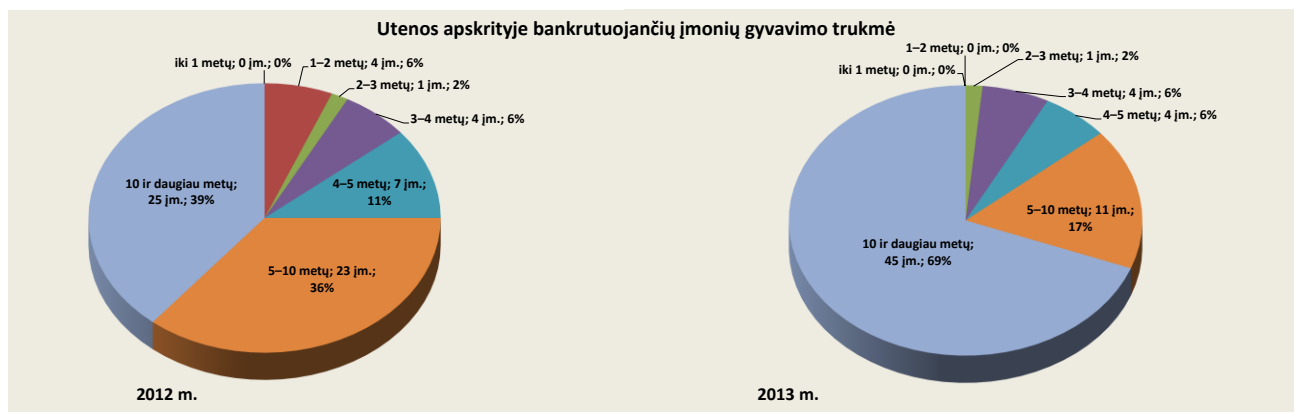
Vertinant vidutinę įmonių, kurioms 2012-2013 m. pradėtas bankroto procesas, gyvavimo trukmę, matyti kad visose analizuojamose apskrityse 2013 m. dėl išaugusio ilgiau gyvuojančių įmonių bankrotų skaičiaus vidutinė bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė pailgėjo (žr. 15 paveikslą).

Ilgesne vidutine bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukme tarp šių apskričių pasižymi Utenos apskritis – įmonių, kurioms Utenos apskrityje per 2013 m. pradėtas bankroto procesas, vidutinė gyvavimo iki bankroto trukmė – 14 metų (2012 m. vidutinė bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė siekė 9,4 m.)

Utenos apskrityje bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė

Analizuojant Utenos apskrityje bankrutuojančių įmonių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto matyti, kad 2013 m. įmonių, iki bankroto gyvavusių 10 metų ir ilgiau, bankroto procesų dalis ženkliai išaugo ir sudarė 69 proc. (45 įm.) (žr. 16 paveikslą).

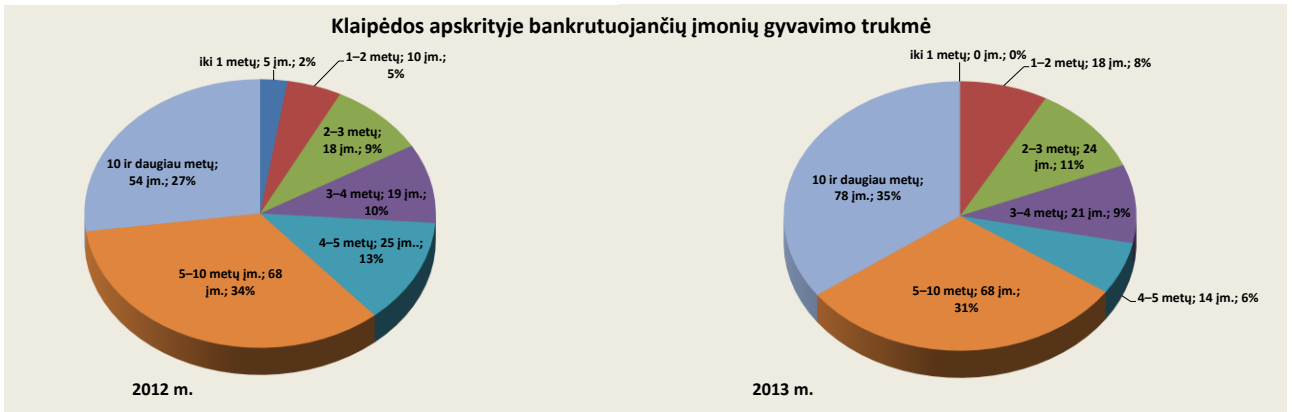

Daugiau nei 40 proc. šių 10 metų ir ilgiau gyvavusių įmonių sudaro individualios įmonės, užsiimančios didmenine ir mažmenine prekyba, daugiausia bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) dėl dingusio (mirusio) savininko bei mokesčių sistemos pokyčių.

Klaipėdos apskrityje bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė

Analizuojant Klaipėdos apskrityje bankrutuojančių įmonių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto matyti, kad 2013 m. įmonių, iki bankroto gyvavusių 10 metų ir ilgiau, bankroto procesų dalis išaugo ir sudarė 35 proc. (78 įm.) (žr. 17 paveikslą).

17 paveikslas

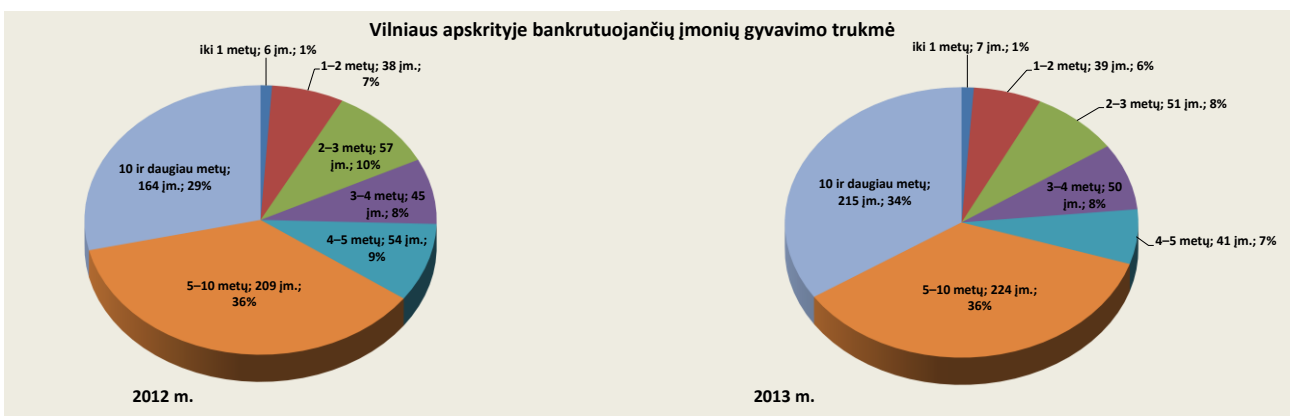

Apie 40 proc. šių 10 metų ir ilgiau gyvavusių įmonių sudaro nedidelės individualios įmonės, užsiimančios didmenine ir mažmenine prekyba, daugiausia bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) dėl sukauptų per didelių įsiskolinimų bei apyvartinių lėšų trūkumo.

Vilniaus apskrityje bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė

Analizuojant Vilniaus apskrityje bankrutuojančių įmonių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto matyti, kad tiek 2012 m., tiek 2013 m. įmonių, iki bankroto gyvavusių nuo 5 iki 10 metų, bankroto procesų dalis buvo didžiausia ir sudarė 36 proc. (žr. 18 paveikslą).

18 paveikslas

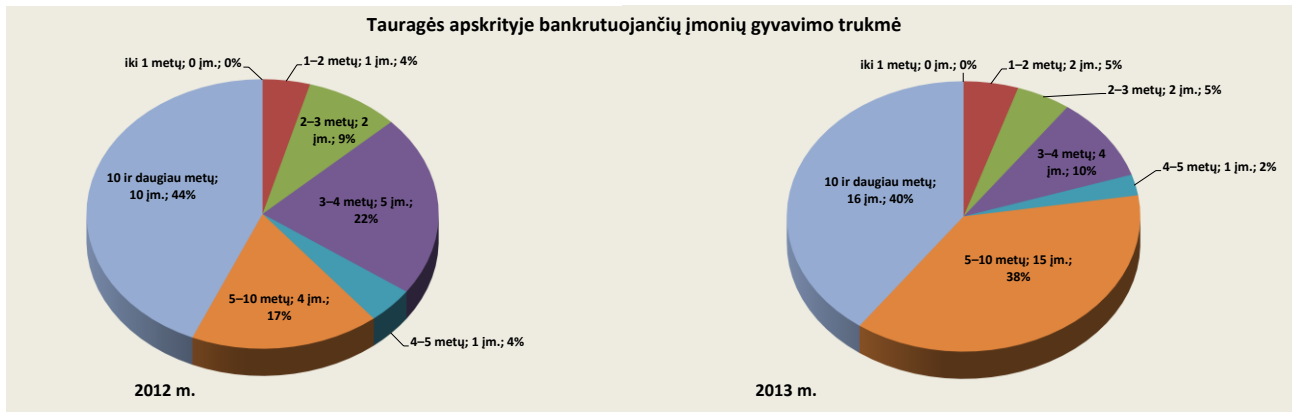
Daugiau nei 90 proc. šių nuo 5 iki 10 metų gyvavusių įmonių sudaro individualios įmonės, užsiimančios statyba, didmenine ir mažmenine prekyba, nekilnojamojo turto operacijomis,

transporto ar aptarnavimo veikla ir daugiausia bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) dėl sukauptų per didelių įsiskolinimų ir apyvartinių lėšų trūkumo bei rinkos praradimo.

Tauragės apskrityje bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė

Analizuojant Tauragės apskrityje bankrutuojančių įmonių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto matyti, kad 2013 m. įmonių, iki bankroto gyvavusių nuo 5 iki 10 metų, bankroto procesų dalis išaugo ir sudarė 38 proc. (žr. 19 paveikslą). Tai daugiausia įmonės, užsiimančios kroviniu kelių transportu ir dažniausiai bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) dėl netinkamo (neatsakingo) įmonės valdymo, vadybos stokos.

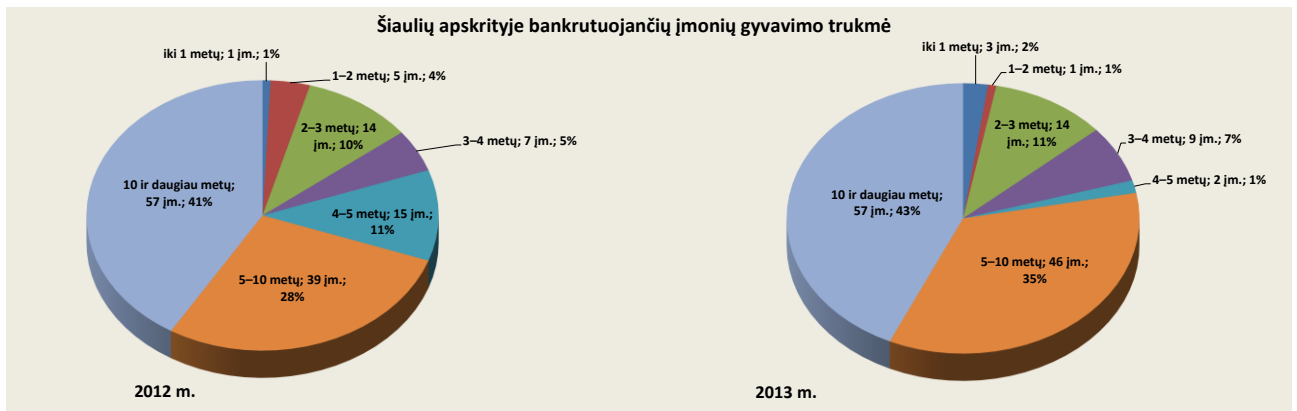
19 paveikslas

Šiaulių apskrityje bankrutuojančių įmonių gyvavimo trukmė

Analizuojant Šiaulių apskrityje bankrutuojančių įmonių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto matyti, kad 2013 m. išaugo įmonių, iki bankroto gyvavusių nuo 5 iki 10 metų, bankroto procesų dalis ir sudarė 35 proc. (žr. 20 paveikslą).

20 paveikslas

Apie 90 proc. šių 5-10 metų gyvavusių įmonių sudaro nedidelės individualios įmonės, užsiimančios didmenine ir mažmenine prekyba, transportu ar statyba ir daugiausia bankrutuojančios

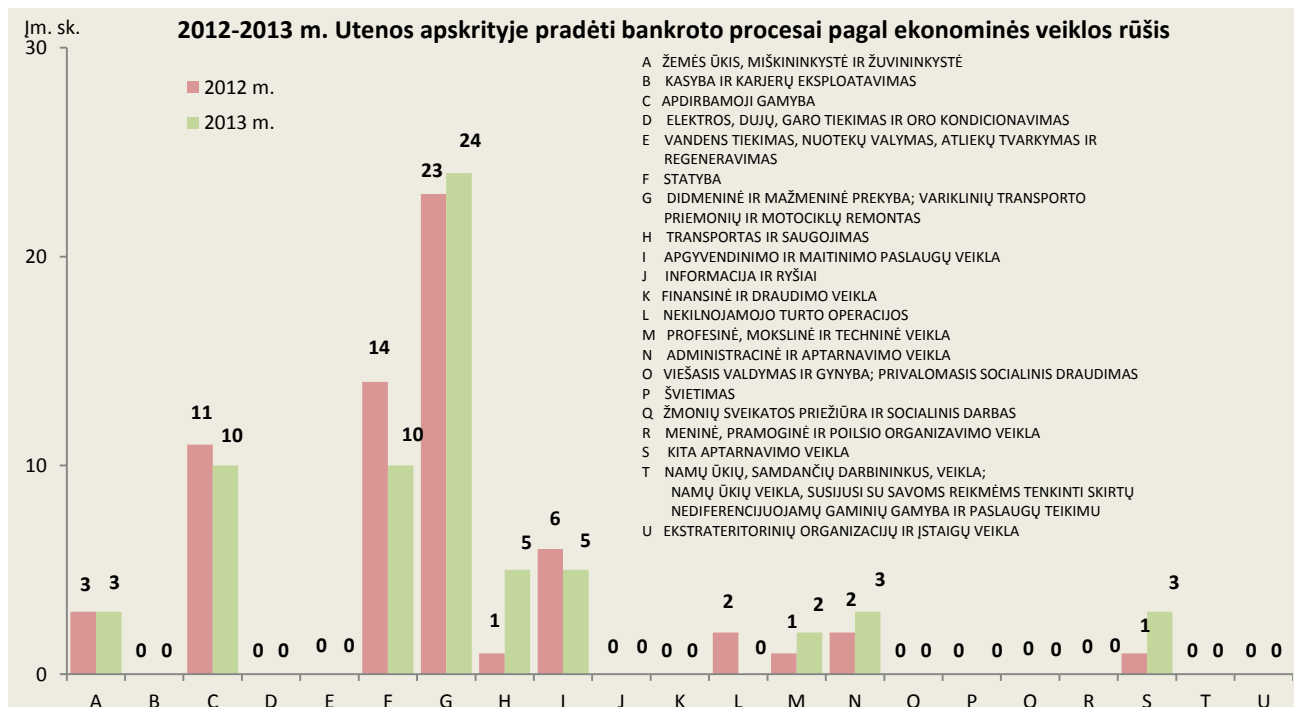
(kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) dėl sukauptų per didelių įsiskolinimų, apyvartinių lėšų trūkumo bei netinkamo (neatsakingo) įmonės valdymo, vadybos stokos.

BANKROTO PROCESAI PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIS

Utenos apskritis

2012-2013 m. daugiausia bankroto procesų Utenos apskrityje pradėta įmonėms, užsiimančioms didmenine ir mažmenine prekyba, apdirbamąja gamyba ir statyba (žr. 21 paveikslą).

21 paveikslas

Tarp prekyba užsiimančių įmonių dominuoja mažmeninę prekybą nespecializuotose ir specializuotose (kompiuterių, jų išorinės ir programinės įrangos; metalo dirbinių, dažų ir stiklo; gėlių, sodinukų, sėklų, trąšų, naminių gyvūnėlių ir jų ėdalo; knygų) parduotuvėse vykdančios įmonės. Analizuojant prekyba užsiimančių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys – mokesčių sistemos pokyčiai (per dideli mokesčiai), dingęs (miręs) savininkas ir sukaupti per dideli įsipareigojimai.

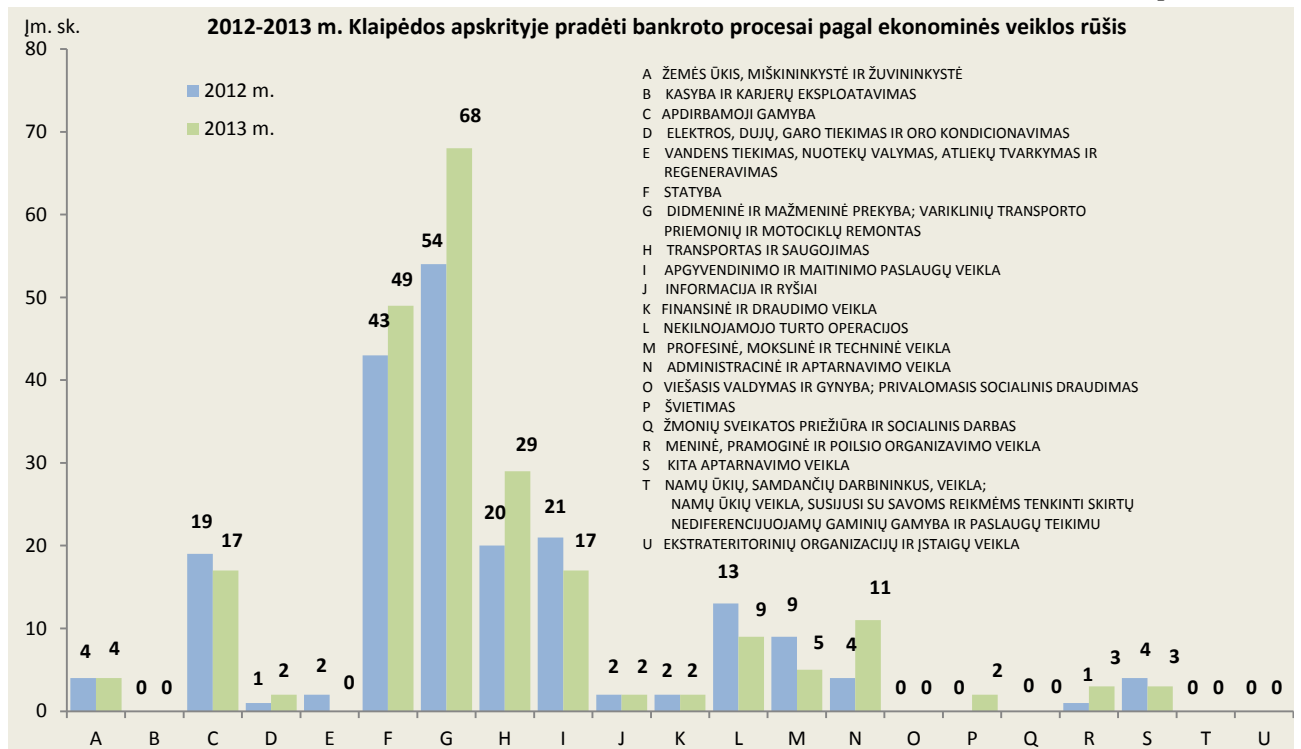
Tarp apdirbamąja gamyba užsiimančių įmonių vyrauja medienos ir medienos gaminių, baldų gamybą vykdančios įmonės. Kaip pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys nurodomos sukaupti per dideli įsipareigojimai ir apyvartinių lėšų trūkumas.

Didžiąją dalį Utenos apskrityje bankrutavusių statybos įmonių sudaro gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba užsiimančios įmonės, bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) daugiausia dėl mokesčių sistemos pokyčių (per didelių mokesčių).

Klaipėdos apskritis

2012-2013 m. daugiausia bankroto procesų Klaipėdos apskrityje pradėta įmonėms, užsiimančioms didmenine ir mažmenine prekyba bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu, statyba bei transportu ir saugojimu (žr. 22 paveikslą).

22 paveikslas

Tarp prekyba užsiimančių įmonių dominuoja mažmeninę prekybą nespacializuotose ir specializuotose (gėrimų; baldų, apšvietimo įrangos ir kitų namų ūkio prekių; maisto produktų) parduotuvėse vykdančios įmonės bei variklinių transporto priemonių atsarginių dalių ir pagalbinių reikmenų, drabužių ir avalynės, medienos, statybinių medžiagų ir sanitarinių įrenginių, atliekų ir laužo didmenine prekyba užsiimančios įmonės. Analizuojant prekyba užsiimančių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys – sukaupti per dideli įsipareigojimai, apyvartinių lėšų trūkumas ir veiklos nutraukimas (likvidavimas).

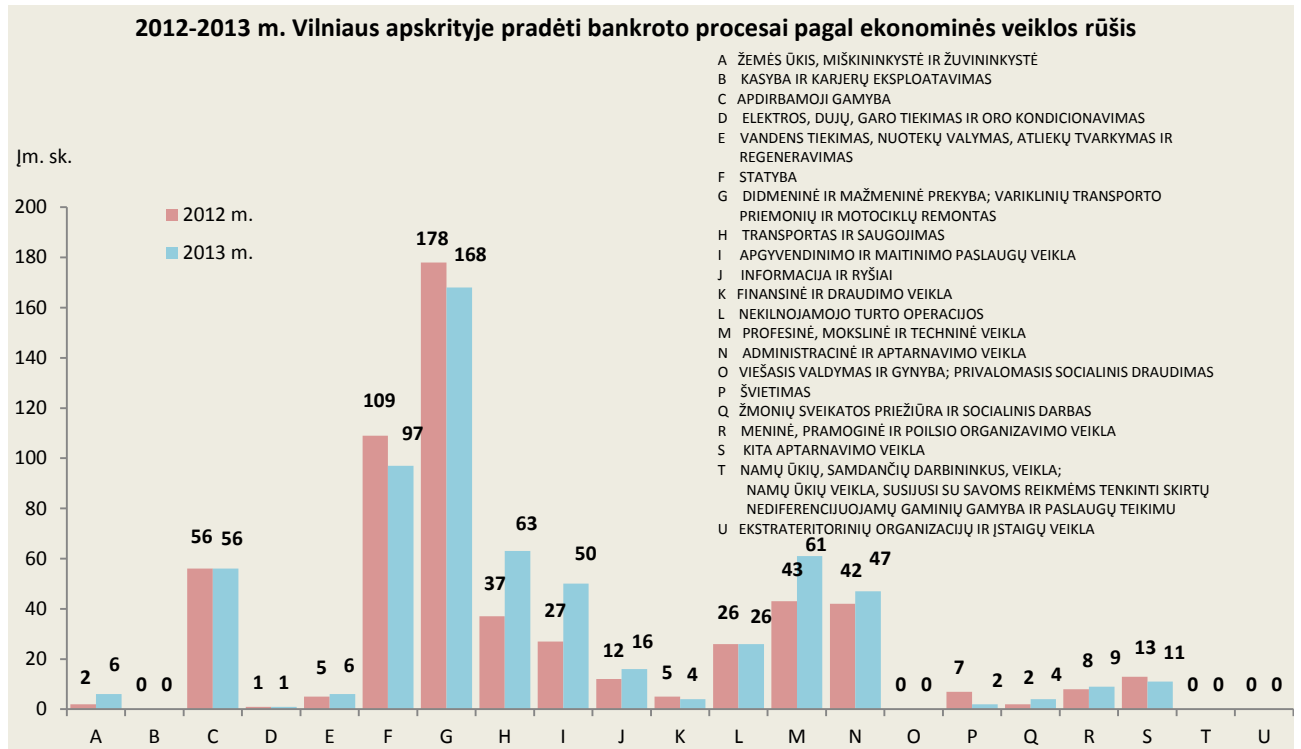
Didžiąją dalį Klaipėdos apskrityje bankrutavusių statybos įmonių sudaro statybų plėtra, gyvenamųjų ir neįgyvenamųjų pastatų statyba, elektros sistemos įrengimu bei vandentiekio, šildymo ir oro kondicionavimo sistemų įrengimu užsiimančios įmonės, bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) daugiausia dėl apyvartinių lėšų trūkumo, sukauptų per didelių įsipareigojimų bei rinkos praradimo (nepaklausi veiklos sritis, nuostolinga veikla).

Tarp transportu ir saugojimu užsiimančių įmonių vyrauja krovininio kelių transporto, krovinių gabenimo agentų ir ekspeditorių veiklą vykdančios įmonės. Kaip pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys nurodomos sukaupti per dideli įsipareigojimai ir apyvartinių lėšų trūkumas.

Vilniaus apskritis

2012-2013 m. daugiausia bankroto procesų Vilniaus apskrityje pradėta įmonėms, užsiimančioms didmenine ir mažmenine prekyba bei statyba (žr. 23 paveikslą).

23 paveikslas

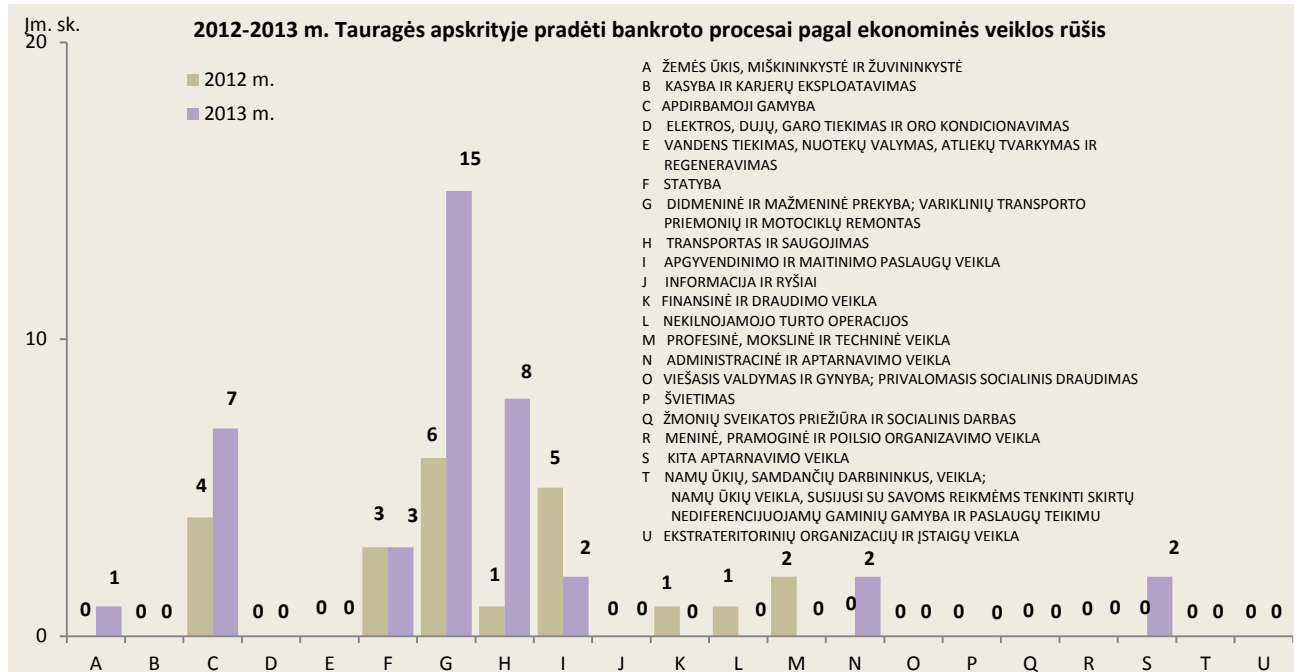
Didžiąją dalį Vilniaus apskrityje bankrutavusių prekyba užsiimančių įmonių sudaro medienos, statybinių medžiagų ir sanitarinių įrenginių, maisto produktų ir gėrimų, tekstilės gaminių, namų ūkio reikmenų didmeninę prekybą vykdančios įmonės, taip pat ir mažmeninę prekybą specializuotose (drabužių; gėrimų; kompiuterių, jų išorinės ir programinės įrangos; baldų, apšvietimo įrangos ir kitų namų ūkio prekių) parduotuvėse vykdančios įmonės. Analizuojant prekyba užsiimančių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys – sukaupti per dideli įsipareigojimai, apyvartinių lėšų trūkumas ir rinkos praradimas (nepaklausi veiklos sritis, nuostolinga veikla).

Tarp statybos įmonių dominuoja gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba, statybų plėtra bei vandentiekio, šildymo ir oro kondicionavimo sistemų įrengimu užsiimančios įmonės, bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) daugiausia dėl apyvartinių lėšų trūkumo ir sukauptų per didelių įsipareigojimų.

Tauragės apskritis

2012-2013 m. daugiausia bankroto procesų Tauragės apskrityje pradėta įmonėms, užsiimančioms didmenine ir mažmenine prekyba, apdirbamąja gamyba bei transportu ir saugojimu (žr. 24 paveikslą).

24 paveikslas

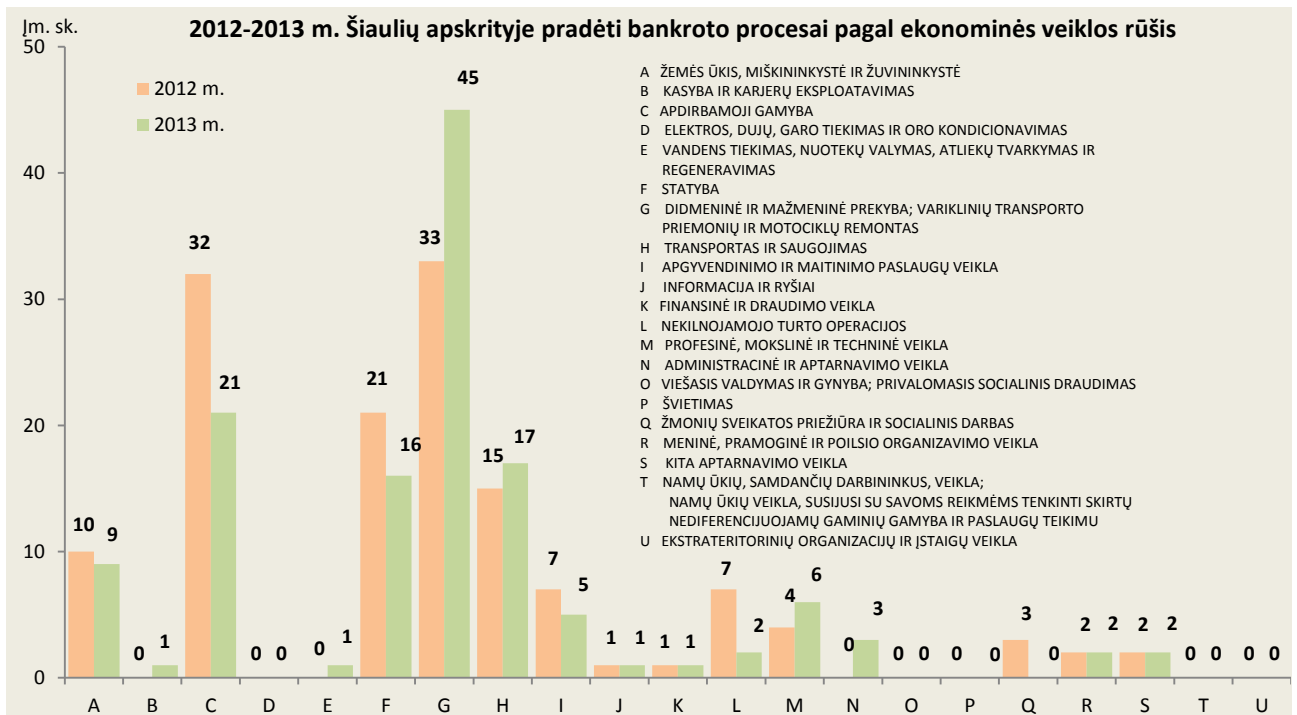
Tarp prekyba užsiimančių įmonių dominuoja mažmeninę prekybą nespacializuotose ir specializuotose (metalo dirbinių, dažų ir stiklo; maisto, gėrimų ir tabako gaminių; kompiuterių, jų išorinės ir programinės įrangos) parduotuvėse vykdančios įmonės. Analizuojant prekyba užsiimančių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys – apyvartinių lėšų trūkumas, sukaupti per dideli išsipareigojimai, veiklos nutraukimas (likvidavimas).

Didžiąją dalį Tauragės apskrityje bankrutavusių gamybos įmonių sudaro medienos pjaustymu ir obliavimu, metalo konstrukcijų ir jų dalių gamyba užsiimančios įmonės, bankrutuojančios (kaip nurodoma įmonių bankroto ataskaitose) daugiausia dėl sukauptų per didelių išsipareigojimų, partnerių praradimo.

Tarp transportu ir saugojimu užsiimančių įmonių vyrauja krovininio kelių transporto veiklą vykdančios įmonės. Kaip pagrindinė tokių įmonių bankroto priežastis nurodomas apyvartinių lėšų trūkumas.

Šiaulių apskritis

2012-2013 m. daugiausia bankroto procesų Šiaulių apskrityje pradėta įmonėms, užsiimančioms didmenine ir mažmenine prekyba bei apdirbamąja gamyba (žr. 25 paveikslą).

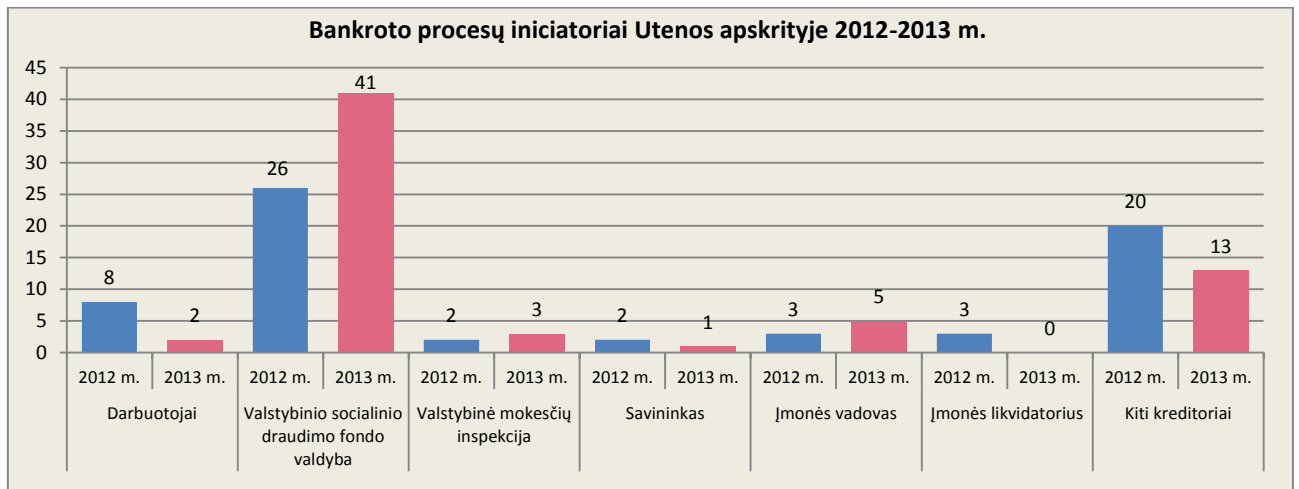
Didžiąją dalį Šiaulių apskrityje bankrutavusių prekyba užsiimančių įmonių sudaro mažmeninę prekybą nespecializuotose ir specializuotose (metalo dirbinių, dažų ir stiklo; naujų prekių; naudotų daiktų) parduotuvėse vykdančios įmonės, taip pat ir medienos, statybinių medžiagų ir sanitarinių įrenginių, maisto produktų didmeninę prekybą vykdančios įmonės. Analizuojant prekyba užsiimančių įmonių bankroto ataskaitas matyti, kad pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys – apyvartinių lėšų trūkumas, sukaupti per dideli įsipareigojimai ir netinkamas įmonės valdymas.

Tarp apdirbamąja gamyba užsiimančių įmonių vyrauja medienos ir medienos gaminių, baldų gamyba, taip pat duonos, šviežių konditerijos kepinų ir pyragaičių gamybą vykdančios įmonės. Kaip pagrindinės tokių įmonių bankroto priežastys nurodomos apyvartinių lėšų trūkumas ir sukaupti per dideli įsipareigojimai.

BANKROTO PROCESO INICIATORIAI

Utenos apskritis

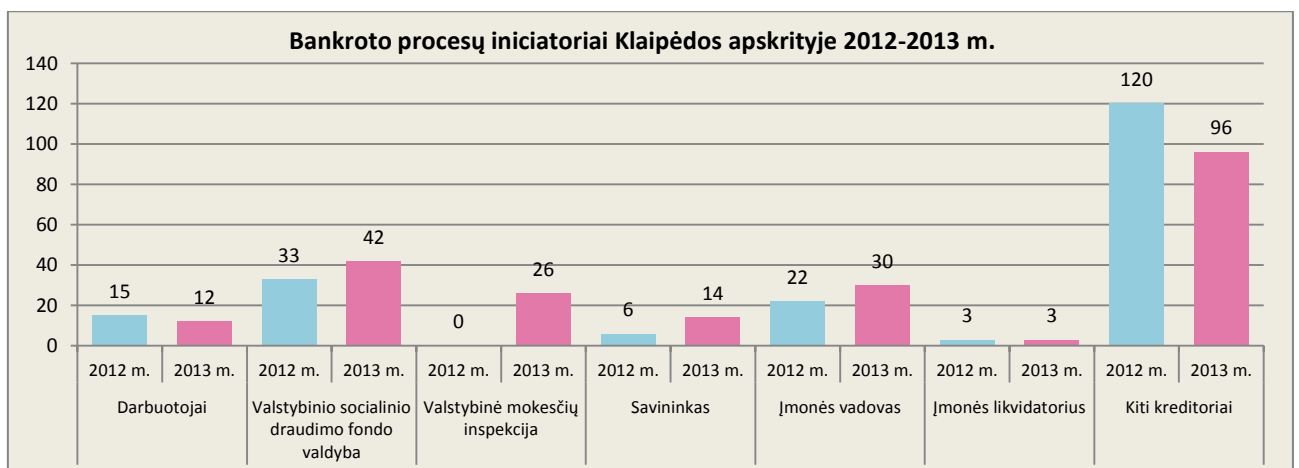
Analizuojant Utenos apskrityje 2012-2013 m. pradėtų bankroto procesų pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad didžiąją dalį per metus pradedamų bankroto procesų inicijavo Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba (toliau – VSDFV) – per 2013 m. VSDFV iniciatyva pradėtas 41 (63 proc.) bankroto procesas (žr. 26 paveikslą).

Per 2013 m. Utenos apskrityje ženkliausiai sumažėjo kitų kreditorių inicijuotų bankroto procesų skaičius (35 proc.).

Klaipėdos apskritis

Analizuojant Klaipėdos apskrityje 2012-2013 m. pradėtų bankroto procesų pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad didžiąją dalį per metus pradėdamų bankroto procesų inicijavo kiti kreditoriai (per 2012 m. – 120, per 2013 m. – 96 bankroto procesus) (žr. 27 paveikslą).

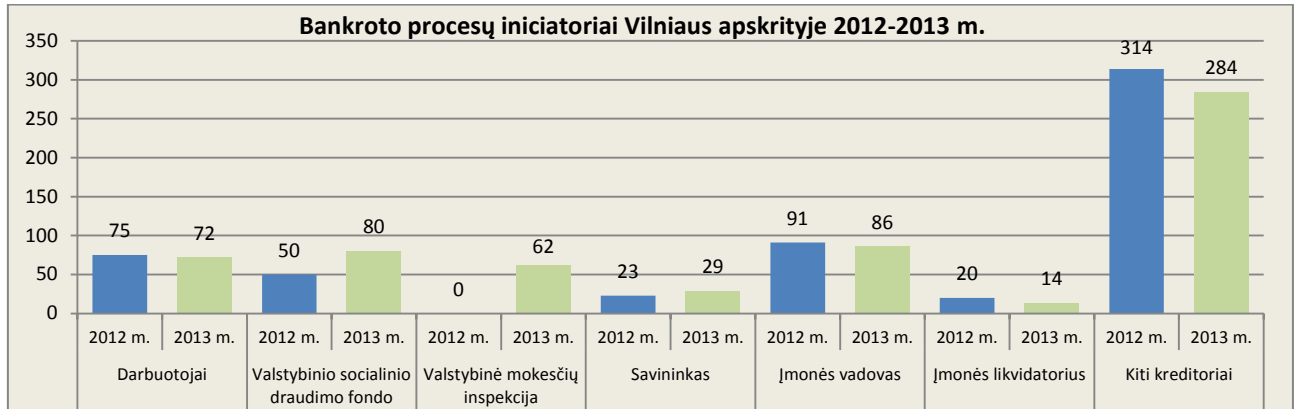

Per 2013 m. Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) iniciatyva Klaipėdos apskrityje pradėti 26 bankroto procesai (apie 12 proc. 2013 m. pradėtų bankroto procesų), kai tuo tarpu VMI neinicijavo nė vieno iš 2012 m. Klaipėdos apskrityje pradėtų įmonių bankroto procesų. Taip pat per 2013 m. Klaipėdos apskrityje išaugo VSDFV, įmonės savininko ir vadovo inicijuotų bankroto procesų skaičius.

Vilniaus apskritis

Analizuojant Vilniaus apskrityje 2012-2013 m. pradėtų bankroto procesų pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad didžiąją dalį per metus pradedamų bankroto procesų inicijavo kiti kreditoriai (per 2012 m. – 314, per 2013 m. – 284 bankroto procesus) (žr. 28 paveikslą).

28 paveikslas

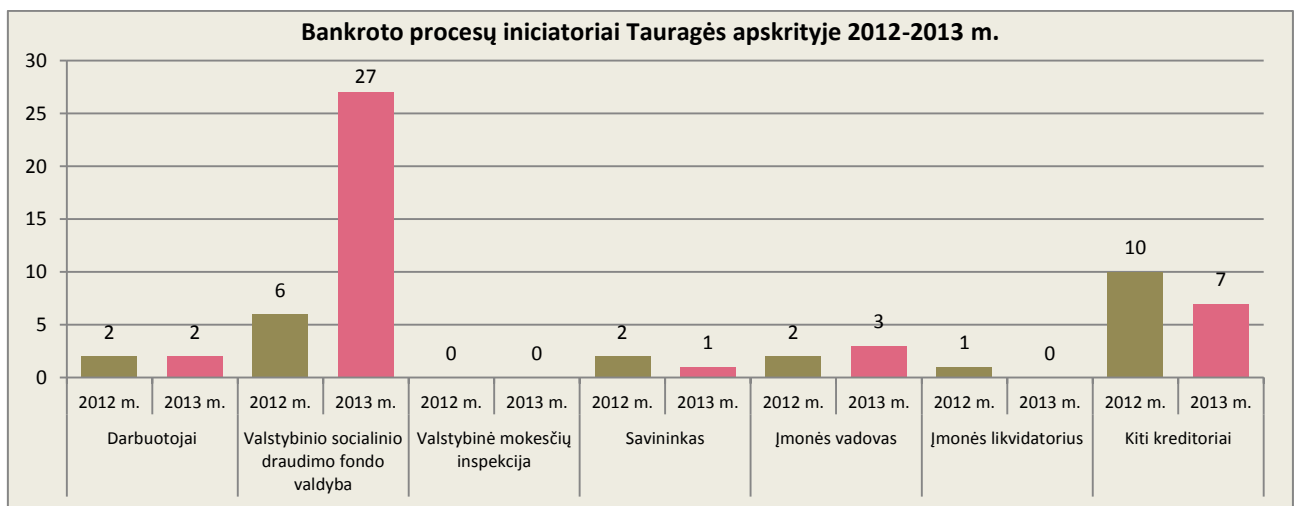

Per 2013 m. VMI iniciatyva Vilniaus apskrityje pradėti 62 bankroto procesai (apie 10 proc. 2013 m. pradėtų bankroto procesų), kai tuo tarpu VMI neinicijavo nė vieno iš 2012 m. Vilniaus apskrityje pradėtų įmonių bankroto procesų. Taip pat per 2013 m. Vilniaus apskrityje išaugo VSDFV inicijuotų bankroto procesų skaičius.

Tauragės apskritis

Analizuojant Tauragės apskrityje 2012-2013 m. pradėtų bankroto procesų pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad per 2012 m. išaugo VSDFV inicijuojamų bankroto procesų skaičius ir VSDFV inicijavo didžiąją dalį per 2013 m. pradėtų bankroto procesų (68 proc.) (žr. 29 paveikslą).

29 paveikslas

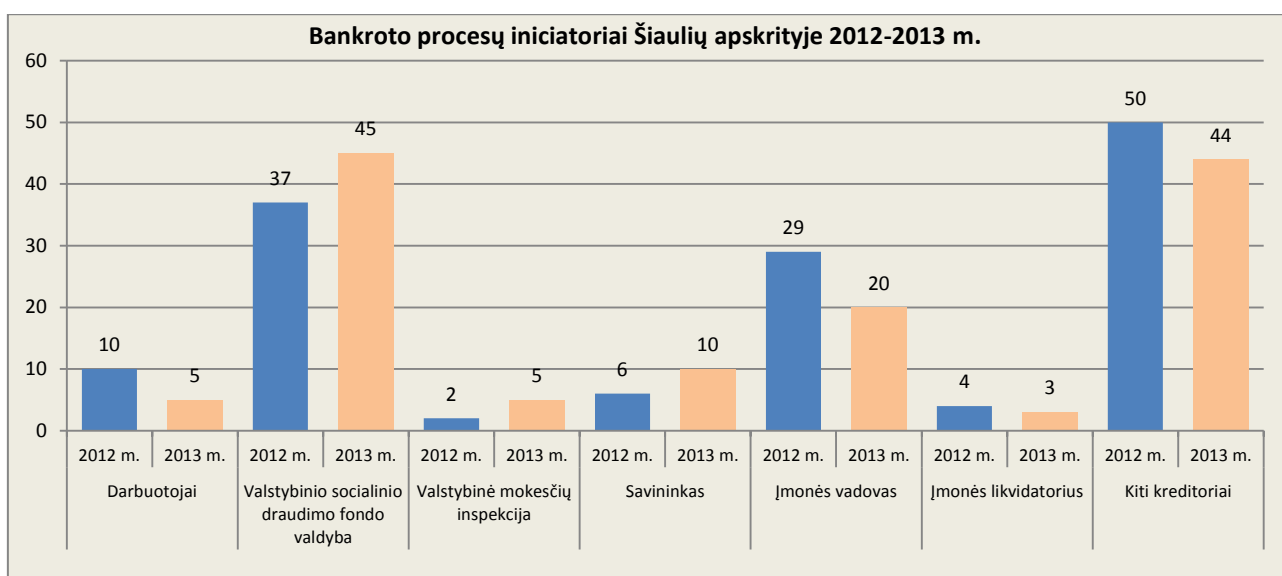

Atkreiptinas dėmesys, kad 2013 m. Tauragės apskrityje VMI iniciatyva (kaip ir 2012 m.) nebuvo pradėtas nė vienas bankroto procesas, kai tuo tarpu Klaipėdos ir Vilniaus apskrityse matomas ženklus VMI inicijuotų bankroto procesų skaičiaus padidėjimas.

Šiaulių apskritis

Analizuojant Šiaulių apskrityje 2012-2013 m. pradėtų bankroto procesų pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad didžiąją dalį per metus pradėdamų bankroto procesų inicijavo VSDFV ir kiti kreditoriai (žr. 30 paveikslą).

30 paveikslas

Per 2013 m. Šiaulių apskrityje išaugo VSDFV, įmonės savininko ir VMI inicijuotų bankroto procesų skaičius, tačiau ženklus VMI inicijuotų bankroto procesų skaičiaus padidėjimo Šiaulių apskrityje 2013 m. nebuvo.

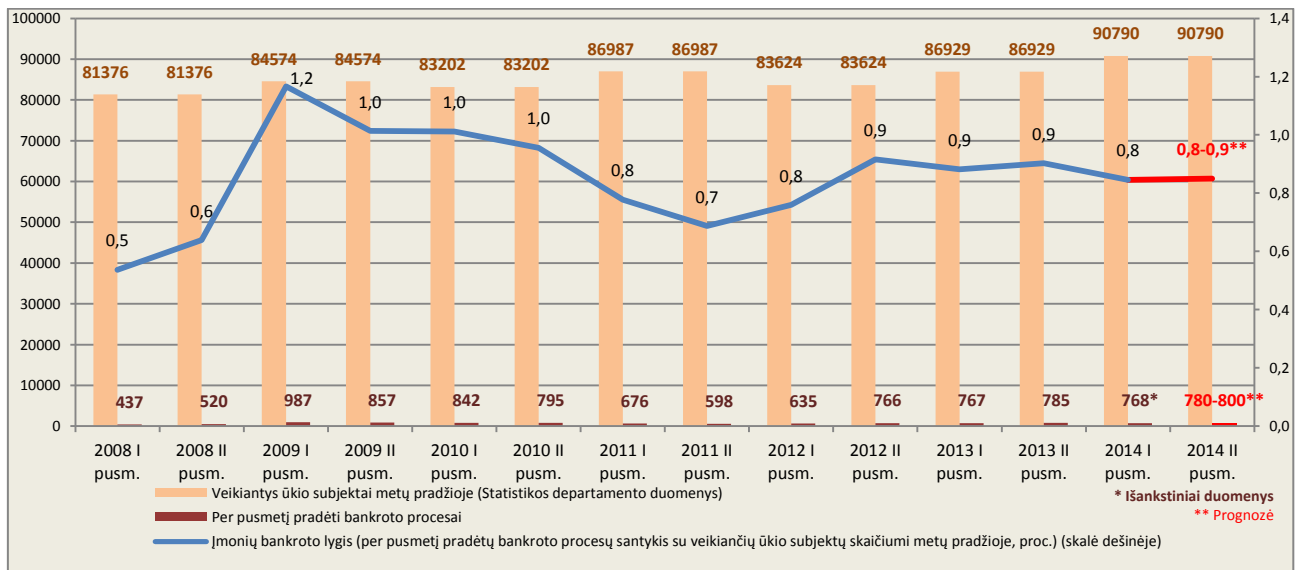
Vis dėlto įmonių bankroto tendencijos apskrityse rodo, kad vis daugiau įmonių bankrutuoja, nes nesugeba tinkamai įvykdyti su mokesčių, valstybinio socialinio draudimo įmokų bei privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimu susijusių įsipareigojimų.

ĮMONIŲ BANKROTO TENDENCIJŲ PROGNOZĖS

Išankstiniais duomenimis, per 2014 m. I pusr. buvo pradėti 768 bankroto procesai, t. y. bankrutavo apie 0,8 proc. visų šalyje 2014 m. pradžioje veikusių ūkio subjektų.

Atsižvelgiant į pastarųjų metų įmonių bankroto lygį šalyje, tikėtina, kad per 2014 m. II pusr. įmonių bankroto lygis šalyje išliks panašus, t. y. apie 0,8-0,9 proc. Tokiu atveju, per 2014 m. II pusr. bankroto procesai galėtų būti pradėti apie 780-800 įmonių (žr. 31 paveikslą).

31 paveikslas

Atkreiptinas dėmesys, kad Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos nedisponuoja nemokių įmonių duomenimis, t.y. neturi pilnų duomenų apie įmones, kurių įsipareigojimai viršija jų turimą turtą ir yra tikimybė, kad bus pradėtas bankroto procesas, todėl šios įmonių bankroto skaičiaus augimo/mažėjimo 2014 m. prognozės gali nepasitvirtinti.

Direktorius

Alvydas Geigalas